

ואוכל עד שתֵרד רביעה שְנִיָּה.

רבי עקיבא אומר: בְּכֶלֶן - בין בעשבים ובין בעלים, בין לחים ובין יבשים **עד שתֵרד רביעה שְנִיָּה:**

משנה ז

פְּיוֹצָא בּוּ - בדומה לביעור, שזמנו הוא עד רביעה שנייה, **הַמְשַׁפֵּיר בֵּית לְחֶבְרוֹ** והתנה עמו שהשכירות היא **עַד הַגְּשָׁמִים** - זמן השכירות הוא **עַד שְׁתֵרד רְבִיעָה שְנִיָּה.**

וכן הדין בענין **הַמְדֵר הַנְּאָה** - אדם שחברו הדירו שלא ייהנה משלו, או שהוא אסר עצמו בנדר שלא ינה **מִחֶבְרוֹ עַד הַגְּשָׁמִים** - אסור לו ליהנות מחברו **עַד שְׁתֵרד רְבִיעָה שְנִיָּה.**

עַד אִמְתֵי עֲנִיִּים נִכְנְסִים לַפְּרִדְסוֹת - לאסוף את הלקט והפרט והעוללות בשאר השנים, וכן עד מתי מותר להכנס לגנות במוצאי שביעית ללקט פירות שביעית המופקרים? **עַד שְׁתֵרד רְבִיעָה שְנִיָּה** ומכאן ואילך לא יכנסו, שכניסתם מקלקלת את האדמה.

מֵאִמְתֵי נְהַנִּין וְשׁוֹרְפִין פְּתָן וּבִקְשׁ אֶל שְׁבִיעִית שראויים הם למאכל בהמה, ויש בהם קדושת שביעית, ולכן אסור ליהנות בהם הנאה של איבוד, משום "לאכלה" ולא להפסד? **מִשְׁתֵרד רְבִיעָה שְנִיָּה** שאז נרקבים התבן והקש שבשדה ואינם ראויים למאכל החיה, וכיון שכך פקעה קדושת שביעית ממה שנמצא בבית:

ר' עובדיה מברטנורא

(שמות ה) לגבא: רביעה. על שם שהמטר רובע את הארץ ומולידה כזכר זה שרובע את הנקבה. פ"א שמרביץ העפר ומשכיבו, תרגום רובץ (בראשית כט) רביע: ועלי גפנים. לחים, אוכלים בהן כל זמן שנמצאים באביהן, כלומר במחברו לאילן: שישורו. שיפלו: והמגבב ביבש. בעלי קנים וגפנים יבשים, אוכל עד שתֵרד רביעה שניה ואחר כך יבער: בכלן. בין עשבים בין קנים וגפנים בין לחים בין יבשים. ואין הלכה כר"ע: ז עניים נכנסים לפרדסאות. בשאר שני שבוע ליטול לקט שכחה ופאה, וכן נכנסים לגנות במוצאי שביעית עד שתֵרד רביעה שניה. מפני מותרות פירות שביעית שנשארו בה: בתבן ובקש של שביעית. דסתם תבן וקש חזי למאכל בהמה ויש בו קדושת שביעית ואסור לשרפו וליהנות בו הנאה של [אבוד], משום דדרשינן לאכלה ולא להפסד. אבל כשנתבטל מה שבשדה ממאכל חיה פקעה קדושת שביעית ממה שבבית:

ביאורים והרחבות

ובעשרים ושלושה. רבי יוסי אומר: בשבעה עשר, ובעשרים ושלושה, ובראש חדש כסליו, וכן היה רבי יוסי אומר: אין היחידים מתעניין עד שיגיע ראש חדש כסליו. אמר רב חסדא: הלכה כרבי יוסי. משנתנו מדברת ברביעה הבינונית, שהיא לדעת רבי מאיר בז' במר-חשון של השנה השמינית, ולדעת רבי יהודה ב"ז במרחשון, ולדעת רבי יוסי בכ"ג בו. ושאלו שם (ה, ב) מדוע נקראת ירידת הגשם בשם "רביעה"? וביארו שהוא **דבר שרובע את הקרקע**. כדבר יהודה, דאמר רב יהודה: מיטרא בעלה דארעא הוא (הגשם הוא הבעל של הקרקע) שנאמר (ישעיהו נה, י): "כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים ושמה לא ישוב כי אם הרוה את הארץ והולידה והצמיחה".